

Myers Briggs Tip Göstergesi (Myers-Brigs Type Indicator)

Sadi Evren SEKER

Istanbul Medeniyet University, Department of Business

1. Giriş

Esas itibariyle psikoloji alanında bir çalışma olmasına karşılık, bu yazıda daha çok yönetim ve daha da özelde yönetim bilişim sistemleri (YBS) açısından kavramın anlamını ve kullanımını açıklanacaktır.

Myers ve Briggs tarafından geliştirilen yöntemde kişilikler 4 ana gruba bölünmüştür. Bu gruplarda kişilerin tercihlerine göre kişilik analizi yapılmaktadır. Her grup için iki uça ve birbirinin tersi olarak kabul edilebilecek seçenekler sunulmuştur.

Bu gruplar ve seçenekler aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- *Dış/İç Tercih:* Aşağıdaki iki seçeneğe göre, seçeneğin İngilizcedeki baş harfi olan E veya I harfi ile temsil edilir.
  - Dışsallık (extraversion):* Kişin dış dünyadaki kişilere veya objelere, olaylara olan odaklanması anlamına gelir.
  - İçsellik (Introversion):* Dışsallığın tam tersi olarak kişinin iç dünyasındaki düşüncelere veya etkilere olan odaklanmışlığını ifade eder.
- *Sezgi / His:* Aşağıdaki seçeneklere göre Sezgi için N ve His için S harfi ile ifade edilir:
  - Sezgi (Intuition):* Kişinin geleceğe olan odaklanmışlığı ve gelecek için belirlemiş olduğu ihtimaller, tahminler ve tekrar eden olaylarla ilgili analizlere odaklanmışlığını ifade eder.
  - His (Sensing):* Sezginin aksine, şimdiye veya geçmişe olan ve his merkezli odaklanmayı ifade eder. Örneğin yaşanmış bir olay veya o anda yaşanan bir olayın verdiği hissin daha büyük etkisi vardır.
- *Düşünce / Duygu:* Aşağıdaki seçeneklere göre düşünce için T veya duygu için F harfleri ile ifade edilir.
  - Düşünce (Thinking):* Sebep sonuç ilişkileri, nesnel analiz, karar verme ve mantık yürütme gibi odaklanmaları ifade eder.
  - Duygu (Feeling):* Sebeplerin kişi bazlı analizlere dayandığı ve kişiler arası ilişkilerle ifade edildiği odaklanma durumlarıdır.
- *Muhakeme / Algı:* Aşağıdaki seçeneklere göre muhakeme için J veya algı için P harfleri ile ifade edilir:
  - Muhakeme (Judging):* Hayatı planlı, oturmuş ve belirli bir düzen içerisinde yaşamaya olan odağı ifade eder.

Algı (Perceiving): Hayattaki ihtimallerin açık bırakıldığı, esnek ve anlık kararların etkili olmasını ifade eder.

Yukarıdaki 4 aşama için yapılan seçimlere göre kişinin her gruptan bir harf alması sonucunda 4 harflik bir sınıflandırması oluşur. Örneğin dışsal, sezgisel, düşünce ve muhakeme odaklı bir insanın sırasıyla alacağı harfler E, N, T ve J olacağı için bu kişiye ENTJ grubu ismi verilebilir.

Mühendisler ve bilim insanları genelde ENTJ ve INTJ gruplarındadır. Hatta daha özeldir mühendislerin ve başarılı yöneticilerin ENTJ, araştırmacı ve teknik insanların ise INTJ grubunda olduğu söylenebilir.

Yapılan testlerde sadece %2 gibi çok düşük bir oranın bu iki grupta olduğu görülmüştür. Hatta bu araştırmalara dayanarak mühendislik fakültelerinin neden bu kadar düşük oranda başarılı mühendisler ve araştırma eğilimli bilim insanları yetiştirmekte başarısız olduğu da yorumlanabilir.

Daha da ileriye giderek, politika gibi sosyal alanların neden mühendislerin bu kadar ilgisini çekmediği de açıklanabilir.

16 MBTI Karakteri

Amerikadaki Kişilik Dağılımları

ISTJ	ISFJ	INFJ	INTJ
11–14%	9–14%	1–3%	2–4%
ISTP	ISFP	INFP	INTP
4–6%	5–9%	4–5%	3–5%
ESTP	ESFP	ENFP	ENTP
4–5%	4–9%	6–8%	2–5%
ESTJ	ESFJ	ENFJ	ENTJ
8–12%	9–13%	2–5%	2–5%

Kaynak: Psikolojik tipler uygulama merkezi

(Center for Application of Psychological Types)

CAPT

Yukarıda özet ve toplam değerleri verilen tablonun, cinsiyetlere göre bölünmüş daha detaylı hali yine aynı kaynaktan alınmış haliyle aşağıda sunulmuştur.

Toplam		ISTJ 11-14%	ISFJ 9-14%	INFJ 1-3%	INTJ 2-4%
E 45-53%	I 47-55%	ISTP 4-6%	ISFP 5-9%	INFP 4-5%	INTP 3-5%
S 66-74%	N 26-34%	ESTP 4-5%	ESFP 4-9%	ENFP 6-8%	ENTP 2-5%
T 40-50%	F 50-60%	ESTJ 8-12%	ESFJ 9-13%	ENFJ 2-5%	ENTJ 2-5%
J 54-60%	P 40-46%				
Bayanlar		ISTJ 7-10%	ISFJ 15-20%	INFJ 2-4%	INTJ 1-3%
E 45-55%	I 45-55%	ISTP 2-3%	ISFP 6-10%	INFP 4-7%	INTP 1-3%
S 70-75%	N 25-30%	ESTP 2-4%	ESFP 7-10%	ENFP 8-10%	ENTP 2-4%
T 24-35%	F 65-76%	ESTJ 6-8%	ESFJ 12-17%	ENFJ 3-6%	ENTJ 1-4%
J 55-60%	P 40-45%				
Erkekler		ISTJ 14-19%	ISFJ 6-8%	INFJ 1-2%	INTJ 2-6%
E 45-50%	I 50-55%	ISTP 6-9%	ISFP 4-8%	INFP 3-5%	INTP 4-7%
S 65-72%	N 28-35%	ESTP 5-6%	ESFP 3-7%	ENFP 5-7%	ENTP 3-7%
T 55-67%	F 33-45%	ESTJ 10-12%	ESFJ 5-8%	ENFJ 1-3%	ENTJ 3-6%
J 52-58%	P 42-48%				

2. YBS ve MBTI grupları

Yapılan çalışmalarda MBTI gruplamasının en önemli katkısının YBS takımları oluşturmada olduğu söylenebilir. Örneğin bilgi işlem departmanı için personelin işe alınması, alınan personelin birbiri ile uyumlu şekilde işe atanması gibi çok sayıda kişi bağımlı iş olduğu düşünülürse, kişilerin ve kişiliklerin tanınmasının YBS açısından ne kadar önemli olduğu anlaşılabilir (White, 1984). Hatta YBS alanında çalışan yöneticilerin karakterleri de ayrıca araştırma konusu olmuştur (Robey ve Taggard 1981). Takım oluşturmada uyumlu karakterlerin bir arada bulunması ve grup fikir üretimi (Group idea creation) konusunda farklılıkların ve yaratıcı tekniklerin etkisi ile ilgili de çalışmalar bulunmaktadır (Garfield ve diğ. 2011)

Bu kişilik yaklaşımlarına karşı, literatürde eğitimin daha önemli olduğunu savunan ve kişiliğin eğitime göre ikinci planda kaldığını deneysel örnekler üzerinden ispatlayan çalışmalar da bulunmaktadır (Alavi ve Joachimsthaler, 1992).

MBTI gruplarının diğer bir kullanımı da teknoloji kabul modeli (technology acceptance model) ile ilgilidir. Buna göre farklı kişiliklerin teknolojiyi ne ölçüde kabul ettikleri ve teknolojiden olan beklentileri incelenmiş ve farklı sonuçlara ulaşılmıştır (Dillon 1996). Hatta daha özel olarak internet kullanımı ve internetin

kişiselleşmesindeki şablonların incelenmesi sırasında da kullanılan bir yöntem olduğu söylenebilir (McElroy ve diğ. 2007).

Ayrıca bu konuda araştırılmaya açık çok sayıda başlığın bulunduğu da söylenebilir (Wheeler ve diğ. 2004).

MBTI grupları yönetim bilişim sistemleri dünyasında, proje yönetimi, proje ekiplerinin oluşturulması, müşteri memnuniyet problemleri (Seker, 2014) veya sosyal ağ analizi (Seker, 2015) gibi alanlarda kullanılmaktadır.

Kaynaklar

- Alavi, Maryam ve Joachimsthaler, Erich A. (1992) Revisiting DSS Implementation Research: A Meta-Analysis of the Literature and Suggestions for Researchers, *MIS Quarterly*, Vol. 16, No. 1 (Mar., 1992), pp. 95-116
- Dillon, Andrew; Morris, Michael G. (1996) , User acceptance of new information technology: theories and models 1996, *Annual Review of Information Science and Technology* 14(4):3-32
- Garfield, Monica J. , Nolan J. Taylor, Alan R. Dennis, and John W. Satzinger (2011), Research Report: Modifying Paradigms—Individual Differences, Creativity Techniques, and Exposure to Ideas in Group Idea Generation, *Information Systems Research* 2001 12:3 , 322-333
- McElroy, James C., Anthony R. Hendrickson, Anthony M. Townsend and Samuel M. DeMarie , (2007), Dispositional Factors in Internet Use: Personality versus Cognitive Style, *MIS Quarterly*, Vol. 31, No. 4 (Dec., 2007), pp. 809-820
- Psikolojik tipler uygulama merkezi, (Center for Application of Psychological Types), CAPT, <http://www.capt.org/mbti-assessment/estimated-frequencies.htm> , Tarama 28 Eylül 2014
- Robey, Daniel ve Taggart, William (1981), Measuring Managers' Minds: The Assessment Of Style in Human Information Processing, *ACAD MANAGE REV* July 1, 1981 6:3 375-383;
- Seker, S. E. (2014), “Bilişim Projeleri Yatırım Politikaları ve Teknoloji Değerlendirmesi”, *YBS Ansiklopedi*, v. 1, is. 2, pp. 29 – 33
- Seker, S. E. (2015), “Sosyal Ağlarda Veri Madenciliği (Data Mining on Social Networks) ”, *YBS Ansiklopedi*, v.2, is. 2, pp. 29 – 39
- Wheeler, Patrick R. , James E. Hunton, and Stephanie M. Bryant (2004), Accounting Information Systems Research Opportunities Using Personality Type Theory and the Myers-Briggs Type Indicator, *Journal of Information Systems* 2004 18:1, 1-19
- White, Kathy Brittain (1984), MIS Project Teams: An Investigation of Cognitive Style Implications, *MIS Quarterly*, Vol. 8, No. 2 (Jun., 1984), pp. 95-101